

Dětské sňatky

Jan Pytela
jan.pytela@amo.cz

AMO.CZ

1 JAK ČÍST BACKGROUND?

Background report (BGR) slouží k představení jednoho z bodů agendy na Pražském studentském summitu – zde konkrétně tématu dětských sňatků, jež je na programu jednání Třetího výboru Valného shromáždění OSN pro sociální, kulturní a humanitární otázky – SOCHUM.¹

BGR má za cíl poskytnout delegátovi základní orientaci v dané problematice. Pro zdařilý průběh jednání je však nutná další příprava – kromě účasti na workshopu je to především samostatné zpracování dalších zdrojů zohledňující regionální specifika. Nejdůležitějším výstupem této samostatné přípravy je delegátské *stanovisko*.

Jako výchozí bod pro jeho napsání slouží *Otázky pro jednání* a *Doporučené a rozšiřující zdroje*, které se nachází na konci každého BGR.

2 ÚVOD

Dětské sňatky, tedy sňatky uskutečněné před 18. narozeninami ženicha nebo nevěsty,² jsou fenoménem negativně ovlivňujícím miliony životů po celém světě. Ve většině forem je tento skutek v rozporu s mnoha lidskoprávními úmluvami, i proto se jím zabývají mnohé instituce OSN, které ho označují za škodlivou praxi.³

Na Valném shromáždění OSN patří tento bod k tématům projednávaným v SOCHUM a nejinak tomu bylo i na jeho 73. zasedání.⁴ Kromě Třetího výboru Valného shromáždění se dětskými sňatky zabývá zejména Dětský fond Organizace spojených národů (*United Nations Children's Fund*, UNICEF), Populační fond OSN (*United Nations Population Fund*, UNFPA), Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (*International Bank for Reconstruction and Development*, IBRD) či Rada pro lidská práva (*United Nations Human Rights Council*, UNHRC).^{5 6 7 8}

U dívek obvykle způsobují první těhotenství v dřívějším věku, což má například v zemích subsaharské Afriky na svědomí až 33 % případů předčasného ukončení školní docházky.⁹ Nižší dosažené vzdělání komplikuje rozvoj v dalším životě – ať už z pracovního nebo ze sociálního hlediska. V dotčených zemích je tak existence dětských sňatků překážkou pro naplnění cíle č. 5 SDGs, tedy rovnost mužů a žen.¹⁰

A právě dívek se dětské sňatky dotýkají především. Zatímco u chlapců hovoří odhady o jednotkách procent popu-

lace, celosvětově vstoupí do manželského svazku před svými osmnáctými narozeninami každá pátá dívka.¹¹ Chlapců se navíc tolik nedotýkají některé důsledky, například ty zdravotní. Fenomén převažuje v chudých zemích, které jsou zároveň svázány mnoha tradicemi, podle nichž je svatba na začátku puberty standardem, ať už u dívek, nebo u chlapců. Horší postavení do budoucího života tak svým dětem paradoxně způsobuje jejich rodina.

Dětské sňatky jsou fenoménem stojícím v cestě vytyčeným cílům, ať už to je plnění SDGs nebo jednotlivých programů zaměřených na rozvojovou pomoc.

Příčinám, důsledkům a vybraným programům, které mají pomoci splnit cíl vymýcení této praxe do roku 2030, se podrobněji věnují následující kapitoly.

Agendou sedmnácti **Cílů udržitelného rozvoje** (Sustainable Development Goals – **SDGs**), které navazují na tzv. **Rozvojové cíle tisíciletí** (Millennium Development Goals – **MDGs**) a byly přijaty Valným shromážděním OSN v roce 2015, je lepší a více udržitelná budoucnost pro všechny.⁵⁴ To zahrnuje mj. oblasti zdraví, vzdělání, snížení nerovnosti či podporu ekonomického růstu, to vše s ohledem na klima a přírodu.⁵⁵

3 CO DĚTSKÉ SŇATKY ZPŮSOBUJE

3.1 Obecně

Jak už bylo naznačeno v Úvodu, příčiny najdeme především v kulturně-historickém kontextu daných zemí a dále v ekonomické situaci rodin. Dalším problémem je nedostatečně pevná legislativa a exekutiva – většina zemí má sice oficiálně stanovený limit pro svatbu 18 let,

ale v polovině zemí světa stačí pro výjimku souhlas rodičů.¹²

Dále je třeba mít na paměti, že předčasná manželství nejsou jediným problémem, který

zasahuje do práv dětí. V různých kulturách je tato praktika provázána např. s fenoménem tzv. „bridenappingu“, tedy praxe, kdy muž unese vybranou ženu za účelem

svatby (bez ohledu na její názor). Ačkoliv únosy nevěst přímo s věkem nesouvisí, často se praktikují právě v zemích s vysokou mírou dětských sňatků a projednávají se v rámci tohoto tématu jako tzv. manželství z donucení.¹³

Země s vysokou mírou dětských manželství v populaci najdeme po celém světě, přičemž nejvíce tento problém zasahuje státy v regionech jižní Asie (45 % zasažených dívek v populaci), subsaharské Afriky (38 %) a Latinské Ameriky (23 %).¹⁴ V evropských zemích OECD se tento fenomén téměř nevyskytuje,¹⁵ objevují se však problémy související s globalizací a uprchlickou krizí – v komunitách pocházejících právě ze zemí, kde je tato praktika běžná.¹⁶

Kromě toho se dětské sňatky dotýkají chlapců jinak než dívek – chlapců je ve sledovaných zemích zasažen asi šestkrát menší počet než dívek,¹⁷ ačkoliv je tu znát jistý pokrok. V posledním desetiletí se snížil podíl dětských nevěst v populaci o 15 %.¹⁸ Chlapců se také z logiky věci

Celosvětově vstoupí do manželského svazku před svými osmnáctými narozeninami každá pátá dívka.

netýkají problémy způsobené předčasným těhotenstvím, které mají poměrně závažné změřené dopady (viz kap. 4). Proto se bude v následujících dvou kapitolách tento text věnovat především dívkám.

3. 2 Příčiny

Hlavní příčiny tvoří kromě tradic dva faktory, které jsou s dětskými manželstvími navzájem propojené. Jsou jimi chudoba a přístup ke vzdělání. Přitom platí, že chudoba bývá často spojena s horším přístupem ke vzdělání a za takové situace se může sňatek do bohatší rodiny jevit jako rozumná alternativa. Dětské nevěsty však nedokončí vzdělání mnohem častěji než jejich neprovdané vrstevnice. A naopak dívky pocházející ze vzdělanějších vrstev se předčasně vdávají v menším počtu. Každý dokončený rok sekundárního vzdělání snižuje šanci, že bude dívka provdána před 18. narozeninami, o 5 procentních bodů.¹⁹

Co se chudoby týče, ta má vliv na rozhodování rodičů o budoucnosti. Deset zemí s nejvyšší mírou dětských sňatků u dívek patří do regionů jižní Asie a subsaharské Afriky, přičemž HDP na hlavu je tam nižší než 2000 USD/

rok (pro srovnání, v ČR je to asi desetkrát více).^{20 21} Rodiče, na nichž leží v pubertálním věku zodpovědnost za děti, tak může vést k provdání dcery finanční situace. Musí totiž vycházet z mnoha tradicemi daných souvislostí.

Při domluvení svatby v mnoha zemích dochází mezi rodinami k předání peněz ve formě věna, či k opačné praxi, kdy rodina ženicha platí rodině nevěsty. V obou případech platí, že výše se odvíjí od věku nevěsty, a že se tedy rodině vyplatí „transakci“ uskutečnit co nejdříve. Nezanedbatelné jsou i náklady na výživu a vzdělání, které po svatbě přejdou na rodinu ženicha, pokud se k ní dívka odstěhuje.²² Rodina však může dívku použít jako pracovní sílu, manželství tedy může sloužit i jako forma splátky dluhu nebo jako forma obchodu s lidmi.²³

V kombinaci s praktikou tzv. nucených manželství pak najdeme dětské sňatky v oblastech válečných konfliktů i jako formu boje. Například v mediálně známém případě nigerijských dívek, které byly uneseny teroristickou organizací Boko Haram, došlo k uzavření manželství s únosci. Důsledkem byly problémy i po osvobození – dívky čelily sociálnímu vyloučení.²⁴

4 DŮSLEDKY

Dětské sňatky mohou být původci mnoha problémů. U dívek způsobují zdravotní komplikace, které ohrožují jejich životy. Dále je to v kapitole 3.2 zmíněná nižší úroveň vzdělání u žen nebo zvýšené náklady na výstavbu infrastruktury, např. nutnost vyšších investic do výstavby škol, a to kvůli v průměru vyšší porodnosti. Kvůli nižší šanci na dosažení vyššího vzdělání se snižují i jejich budoucí příjmy.²⁵ V důsledku dětských sňatků dochází k porušování lidských práv, například svobody pohybu či svobody vyznání.²⁶ Významné dopady jsou i v sociální oblasti.

4.1 Zdraví

Porodní a poporodní komplikace jsou globálně nejčastější příčinou úmrtí dívek ve věku 15-19 let. Přitom dětský sňatek byl v 25 zasažených zemích příčinou tří ze čtyř porodů matek mladších 18 let.²⁷ Podle Světové zdravotnické organizace (*World Health Organization*, WHO) by tak snížení počtu dětských manželství mohlo v jednotlivých zemích snížit počet úmrtí při porodu až o 70 %. Kromě toho se u mladších rodiček častěji objevují nemoci spojené s porodem a nezanedbatelný vliv má dřívější porod v důsledku dětských sňatků i na rizika pro dítě, jako je třeba nízká porodní váha.²⁸

4.2 Vzdělání

Dětské sňatky jsou prokazatelně důvodem pro ukončení docházky v průměru asi u 15-20 % dívek (přičemž dalším

častým důvodem je těhotenství, v Ugandě mají tyto dvě skutečnosti dohromady na svědomí celé dvě třetiny případů).²⁹ Konec praktikování dětských sňatků by tak mohl snížit v dotčených zemích rozdíl ve vzdělání mezi muži a ženami (tzv. gender gap) asi o polovinu.³⁰

Vzhledem k nedokončenému vzdělání a nízkému věku se dívky stávají ekonomicky a sociálně závislými na rodině ženicha. Ženy, které vstoupily do manželství jako děti, mají očekávaný příjem v průměru o 9 % nižší než jejich vrstevnice, které se vdaly až po dosažení 18. roku života.³¹ To je následek právě nižší úrovně vzdělání.

Dalším problémem jsou sociální vazby, pro něž je jedním z důležitých zdrojů právě škola. Přerušením školní docházky je dívky přestanou rozvíjet. Jsou tak odkázány na rodinu, přičemž je prokázáno, že dětské sňatky mají vliv i na riziko výskytu domácího násilí.³² Ještě horší dopady může mít případný rozvod. Jelikož je v mnoha zemích téma rozvodu spojené se stigmatem, může takové rozhodnutí vést k sociálnímu vyloučení.³³

4.3 Ekonomické dopady

Ekonomické důsledky dětských sňatků mají dle výzkumů dvě roviny. První rovinou jsou důsledky pro mladé ženy a rodiny samotné (viz 4.1 a 4.2). V další rovině se jedná o vyčíslení celospolečenských ztrát plynoucích z existence dětských sňatků. Tam patří zejména nízký podíl žen na růstu HDP

nebo zvýšené výdaje na výstavbu infrastruktury související s tím, že ženy provdané v dětském věku mívají více dětí. Vzhledem k tomu se odhaduje, že by konec dětských sňatků mohl vést ke snížení počtu dětí na ženu v průměru o 11 % (např. v Nigeru dokonce z 7,4 % na 6,3 % dítěte na ženu).³⁴

Globálně by snížené tempo populačního růstu v důsledku zvýšení věku nevěst a s tím souvisejícího vyššího

věku prvorodiček do roku 2030 mohlo znamenat ekonomický přínos ve výši 566 miliard dolarů.³⁵ Kromě úspor na výstavbě infrastruktury sem patří třeba úspory na zdravotní péči v důsledku nižšího výskytu komplikací popsanych v kapitole 4.1 a také zvýšení HDP v důsledku větší ekonomické aktivity žen.

5 SNAHY O ELIMINACI PROBLÉMU

Snahy o eliminaci najdeme v nejrůznějších podobách, ať jsou to formální závazky v podobě rezolucí Valného shromáždění OSN a mezinárodních úmluv, či konkrétní projekty a programy pod záštitou institucí OSN nebo jednotlivých států.

5.1 Rezoluce OSN

Nejnovější vyjádření Valného shromáždění OSN k tomuto tématu (konkrétně se jedná o téma *Child, early and forced marriage*, tedy Dětská manželství, předčasná manželství a manželství z donucení) je rezoluce č. 73/153 z roku 2018.³⁶ Přijata byla konsenzuálně a navazuje na obdobné rezoluce z let 2014 a 2016.^{37 38 39}

Důležitým společným bodem je důraz na lepší využití dat. Jelikož je do této oblasti soustředěno úsilí z mnoha stran, dochází ke konstantnímu vývoji. Jak se píše už v kap. 3.2, dotčené jsou především rozvojové země a ty nevykávají v oblasti informační infrastruktury. Aby byly programy efektivní, musí se práce s daty zlepšit.⁴⁰ Na základě rezolucí vznikly i tzv. *Zprávy generálního tajemníka* – komplexní zprávy o tématu. Ta nejnovější doporučuje především zvýšené úsilí (včetně finančních prostředků) a větší měřítko v boji s dětskými sňatky. Zdůrazňuje také potřebu změnit přístup na institucionální a legislativní úrovni.⁴¹ Opakujícími se body je odsouzení dětských sňatků jako porušení lidských práv či uznání, že příčinou je nerovnost mezi pohlavími. Tyto rezoluce však nejsou pro státy závazné.

5.2 Mezinárodní úmluvy a další dokumenty

Závazek pro státy představují právě mezinárodní smlouvy – v našem případě nejčastěji lidskoprávní úmluvy. Potřeba stanovit minimální věk pro vstup do manželství je dána již Úmluvou o souhlasu k manželství, nejnižším věku pro uzavření manželství a registraci manželství z roku 1964.⁴² Avšak jen 62 států ji podepsalo nebo ratifikovalo, mnoho z nich navíc s výhradami. Důvodem může být kontroverzní odst. 2 čl. 1, který připouští možnost výjimky z nutnosti osobní přítomnosti u uzavření svazku.⁴³ Aktuálnější úmluvy s větším počtem signatářů se však tématu dotýkají obdobným způsobem.⁴⁴

Existence dětských sňatků, respektive nedostatečná snaha o jejich eliminaci, je v rozporu i s články Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) z roku 1979. Čl. 16 této úmluvy se věnuje eliminaci diskriminace v oblasti manželství a rodinných vztahů, v odst. b) se státy zavazují toto zaručit v oblasti svobodného výběru partnera. Signatářů má úmluva 99, přistoupilo k ní celkem 189 zemí.⁴⁵

Úmluva o právech dítěte z roku 1989 garantuje dětem právo na přístup ke zdravotní péči, přístup ke vzdělání či ochranu před sexuálním zneužíváním, čemuž ale výskyt dětských sňatků může bránit.⁴⁶ Jak už bylo popsáno v kapitole 4.2, dětské sňatky jsou u dívek jedním z častých důvodů pro opuštění školy, přitom sama dívka na rozhodovací proces nemusí mít vůbec žádný vliv.

Kromě „globálních“ úmluv se tématu věnují i regionální uskupení, kupříkladu tzv. *Istanbulská úmluva* (Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí) z roku 2011 v čl. 37 vyžaduje klasifikaci nucených sňatků jako trestný čin.⁴⁷

V obecné rovině najdeme rozpor i se základními lidskoprávními dokumenty, ze všech můžeme vypíchnout čl. 16 odst. 2 *Všeobecné deklarace lidských práv*: „Sňatky mohou být uzavřeny jen se svobodným a plným souhlasem nastávajících manželů“.⁴⁸ S ohledem na kap. 3.1 na tuto praktiku jako vyjádření svobodného a plného souhlasu nahlížet nelze, ostatně nejspíš i proto si v OSN vysloužily dětské sňatky označení „škodlivé“.

5.3 Programy

Rezoluce jsou nezávazné, mezinárodní smlouvy nám zase neukazují konkrétní kroky. Skutečným nástrojem pro boj s dětskými sňatky (a podobně to bude fungovat i u jiných problémů, které se řeší na půdě OSN) jsou programy zaměřené na tyto oblasti. Ze součástí Sekretariátu OSN provádí programy zaměřené na tuto oblast především UNICEF a UNFPA. Jelikož se toto téma týká SDG č. 5 – Rovnost mužů a žen, zabývá se jím také organizace UN Women (*The United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women*). Mimo strukturu pak stojí Skupina světové banky, konkrétně IBRD a její činnost. Oblasti

se věnují samozřejmě i národní vlády či další mezinárodní a neziskové organizace (např. PLAN International). K dosažení cíle spolu tyto organizace samozřejmě i spolupracují.

UNICEF představil obecnou strategii pro boj s dětskými sňatky nazvanou *LEADS Approach To End Child Marriage – Legislation* (vynucování zákonů), *Engagement* (zapojení ostatních členů komunity, např. otců, do procesu ukončení této praxe), *Adolescents* (informování dívek o jejich možnostech studia či o dostupnosti antikoncepce), *Data* (přesné měření postupu) a *Services* (dostupnost školství a zdravotní a sociální péče).⁴⁹

Přetavení této strategie do reality představuje spolupráce s neaktivnějšími organizacemi OSN v této oblasti – s Populačním fondem OSN (UNFPA). Jejich *Global Programme to Accelerate Action to End Child Marriage (GPECM)* je asi nejvýraznější činností OSN v této oblasti. Spuštěn byl v roce 2016 a jeho cíl je jasný – během 15 let vymýtit tuto praxi. Rozdělen je do 3 fází, přičemž každá fáze má na základě dat nasbíraných

v předchozí fázi rozšířit záběr programu.⁵⁰ V druhé fázi bude projekt rozšířen o spolupráci s dalšími organizacemi OSN – UN Women.⁵¹ Financují jej západní země jako Belgie, Kanada, Nizozemsko, Norsko, Spojené království, dále Evropská unie a nadace ZONTA. Síly napíná do různých oblastí, ať už je to informování dívek o jejich právech, či lepší sběr dat v rozvojových zemích. Vytyčené cíle plní svědomitě – do roku 2018 se podařilo zasáhnout 5,5 milionu dívek, tedy dvakrát více, než jaký byl průběžný cíl.

Zmíněná UN Women je organizací OSN zabývající se rovností mužů a žen. Vznikla v roce 2010 a mezi její činnosti patří např. dohled nad plněním *SDGs* a koordinace programů s ohledem na rovné příležitosti pro obě pohlaví.⁵² V této oblasti podporuje i činnosti dalších organizací, jako např. Commission on the Status of Women (CSW), jež spadá pod ECOSOC. CSW jako mezivládní instituce představuje další půdu pro řešení těchto problémů.⁵³

6 SHRNUÍ

Dětské sňatky jsou způsobeny různými faktory, nejdůležitějšími z nich jsou ale tradice a ekonomické postavení. Nejvíce se dotýkají dívek v rozvojových zemích. Jedná se o porušení lidských práv dětí a cílem OSN je do roku 2030 tuto praxi zcela vymýtit, k čemuž kromě apelů na státy využívá i programy podřízených institucí. Výsledkem by byl benefit v podobě odstranění nepříjemných důsledků

dětských sňatků, jako třeba vysoký počet dívek, které zemřou při porodu, či gender gap v oblasti vzdělání. Eliminace těchto skutečností by globálně vedla k významnému ekonomickému profitu. Téma patří do působnosti Třetího výboru Valného shromáždění OSN, z institucí OSN se jím zabývá například UNFPA nebo UNICEF.

7 OTÁZKY PRO JEDNÁNÍ

1. Patří váš stát mezi země s vysokým výskytem této praktiky, ať už u chlapců nebo u dívek? Dochází k poklesu výskytu této praktiky? Splní váš stát cíl vymýtit tuto praktiku do roku 2030?
2. Jaká je ve vaší zemi právní úprava minimálního věku pro vstup do manželství a existují výjimky? Jsou rozdíly v pravidlech podle pohlaví?
3. Jaký mají sňatky před 18. rokem podle oficiálních představitelů vašeho státu dopad na společnost? Liší se tato pozice ve vztahu ke chlapcům a dívkám?
4. Je podle vašeho státu v kapitole 5.3 představený *Global Programme to Accelerate Action to End Child Marriage* účinný?
5. Provádí váš stát nějaké programy zaměřené na snížení počtu dětských sňatků? Plánuje založit nové programy, rozšířit ty stávající, nebo naopak utlumit aktivitu v této oblasti? Z jakého důvodu?
6. Měla by OSN (např. prostřednictvím programů UNICEF nebo UNFPA) směřovat více zdrojů – finančních nebo lidských – do eliminace této praktiky? Jaký je váš postoj k probíhajícím programům (viz kap. 5.3)?
7. Zaslouží si tento fenomén další aktivitu v rámci mezinárodního práva nad rámec současných úmluv?

8 DOPORUČENÉ A ROZŠIŘUJÍCÍ ZDROJE

vše v anglickém jazyce

Často kladené otázky k tématu dětských sňatků na webu UNFPA

<https://www.unfpa.org/child-marriage-frequently-asked-questions>

Databanka UNICEF obsahující data k dětským sňatkům

<https://data.unicef.org/topic/child-protection/child-marriage/>

Girls Not Brides - barevně zpracovaný „Atlas dětských sňatků“ na základě dat UNICEF. Girls Not Brides je sdružení 1200 neziskových organizací, které mají za cíl konec dětských sňatků.

<https://www.girlsnotbrides.org/where-does-it-happen/atlas/#/>

Pro fajnšmekry - nejnovější rezoluce Valného shromáždění OSN

<https://undocs.org/A/RES/73/153>

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 1 Social, Humanitarian & Cultural Issues (Third Committee). The United Nations [online]. 2019 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/ga/third/index.shtml>
- 2 Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report. International Center for Research on Women and The World Bank [online]. 27. 7. 2017 [cit. 2019-07-26]. s.1 Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf>
- 3 71/175. Child, early and forced marriage. United Nations General Assembly [online]. 23. 1. 2017 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://undocs.org/en/A/RES/71/175>
- 4 Social, Humanitarian & Cultural Issues (Third Committee): Draft proposals per agenda item. The United Nations [online]. 2018 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/ga/third/73/proplist.shtml> 70 a)
- 5 Child Marriage. UNICEF [online]. [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/protection/child-marriage>
- 6 Child Marriage. United Nations Population Fund [online]. [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.unfpa.org/child-marriage>
- 7 Educating Girls, Ending Child Marriage. The World Bank [online]. 22. 8. 2017 [cit. 2019-08-03]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/news/immersive-story/2017/08/22/educating-girls-ending-child-marriage>
- 8 Strengthening efforts to prevent and eliminate child, early and forced marriage. The United Nations [online]. 22. 7. 2015 [cit. 2019-08-03]. Dostupné z: <https://undocs.org/A/HRC/RES/29/8>
- 9 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murrithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 54/79.
- 10 Sustainable Development Goal 5: Achieve gender equality and empower all women and girls. The United Nations [online]. 2019 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg5>
- 11 Child Marriage: Latest trends and future prospects. UNICEF [online]. 07/2018 [cit. 26. 7. 2019]. Dostupné z: <https://data.unicef.org/resources/child-marriage-latest-trends-and-future-prospects/>
- 12 ARTHUR, Megan, Alison EARLE, Amy RAUB, et al. Child Marriage Laws around the World: Minimum Marriage Age, Legal Exceptions, and Gender Disparities. *Journal of Women, Politics & Policy* [online]. 2017, 39(1), 51-74 [cit. 2019-08-03]. DOI: 10.1080/1554477X.2017.1375786. ISSN 1554-477X. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1554477X.2017.1375786>
- 13 Child, early and forced marriage, including in humanitarian settings. UNHCHR [online]. 2019 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/WRGS/Pages/ChildMarriage.aspx>
- 14 Child Marriage: Latest trends and future prospects. UNICEF [online]. 07/2018 [cit. 26. 7. 2019]. Dostupné z: <https://data.unicef.org/resources/child-marriage-latest-trends-and-future-prospects/>
- 15 Gender, Institutions and Development Database (GID-DB) 2019: Prevalence of girl child marriage. OECD Statistics [online]. [cit. 2019-08-03]. Dostupné z: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=88385#>

- 16 ROTHSCCHILD, Nathalie. Sweden struggles over child marriage. Politico [online]. 2019-07-23. Poslední změna 19. 4. 2019 [cit. 2019-08-04]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/immigrants-migration-culture-integration-sweden-struggles-over-child-marriage/>
- 17 Child marriage among boys: A global overview of available data. UNICEF [online]. 05/2019 [cit. 26. 7. 2019] Dostupné z: <https://data.unicef.org/resources/child-marriage-among-boys-available-data/>
- 18 Child Marriage: Latest trends and future prospects. UNICEF [online]. 07/2018 [cit. 26. 7. 2019]. Dostupné z: <https://data.unicef.org/resources/child-marriage-latest-trends-and-future-prospects/>
- 19 Child Marriage Will Cost Developing Countries Trillions of Dollars by 2030, Says World Bank/ICRW Report. The World Bank [online]. 27. 6. 2017 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2017/06/26/child-marriage-will-cost-developing-countries-trillions-of-dollars-by-2030-says-world-bankicrw-report>
- 20 Child Marriage Around The World: The Child Marriage Atlas. Girls Not Brides [online]. 2019 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.girlsnotbrides.org/where-does-it-happen/atlas/#/>
- 21 National Accounts - Analysis of Main Aggregates (AMA). The United Nations [online]. 2017 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://unstats.un.org/unsd/snaama/>
- 22 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 23/34.
- 23 WARRIA, Ajwang'. Forced child marriages as a form of child trafficking [online]. Children and Youth Services Review, Volume 79, 2017, s 274-279, ISSN 0190-7409. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.024>
- 24 Child bride survivors of Boko Haram share their horrific stories and urge lawmakers to rescue others. The Washington Post [online]. 23. 3. 2018 [cit. 2019-09-30]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/in-sight/wp/2018/03/23/child-bride-survivors-of-boko-haram-share-their-horrific-stories-and-urge-lawmakers-to-rescue-others/>
- 25 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 7/9.
- 26 Iraq: Forced Marriage, Conversion for Yezidis [online]. Human Rights Watch, 2014 [cit. 2019-10-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2014/10/11/iraq-forced-marriage-conversion-yezidis>
- 27 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 21/30.
- 28 Adolescent Pregnancy. WHO [online]. 23. 2. 2018 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-pregnancy>
- 29 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 56/83.

- 30 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 79-80.
- 31 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 5/7.
- 32 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 50/75.
- 33 WARRIA, Ajwang'. Forced child marriages as a form of child trafficking [online]. Children and Youth Services Review, Volume 79, 2017, s 274-279, ISSN 0190-7409. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.024>
- 34 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 32/46-49.
- 35 Wodon, Q., C. Male, A. Nayihouba, A. Onagoruwa, A. Savadogo, A. Yedan, J. Edmeades, A. Kes, N. John, L. Murithi, M. Steinhaus and S. Petroni (2017). Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report [online]. Washington, DC: The World Bank and International Center for Research on Women. Dostupné z: <https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2017/06/EICM-Global-Conference-Edition-June-27-FINAL.pdf> 8/11.
- 36 73/153. Child, early and forced marriage. United Nations General Assembly, 2018. Dostupné také z: <https://undocs.org/A/RES/73/153>
- 37 Child, early and forced marriage : resolution / adopted by the General Assembly. United Nations General Assembly, 2018. Dostupné z: <https://digitalibrary.un.org/record/1660132?ln=en>
- 38 69/156. Child, early and forced marriage. United Nations General Assembly, 2014. Dostupné také z: <https://undocs.org/A/RES/69/156>
- 39 71/175. Child, early and forced marriage. United Nations General Assembly [online]. 23. 1. 2017 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: <https://undocs.org/en/A/RES/71/175>
- 40 UNFPA-UNICEF GLOBAL PROGRAMME TO ACCELERATE ACTION TO END CHILD MARRIAGE: PHASE II DESIGN WORKSHOP REPORT. UNICEF, 2019. p.17. Dostupné také z: <https://www.unicef.org/sites/default/files/2019-06/GP-2019-Evaluation-Summary-English.pdf>
- 41 Report of the Secretary-General on the issue of child, early and forced marriage. United Nations General Assembly, 2018. Dostupné také z: <https://www.unicef.org/sites/default/files/2019-06/GP-2019-Evaluation-Summary-English.pdf>
- 42 Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages. [online] United Nations, 1964. Dostupné z: https://treaties.un.org/doc/Treaties/1964/12/19641223%2002-15%20AM/Ch_XVI_3p.pdf
- 43 3. Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages. United Nations Treaty Collection, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné také z: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND & mtdsg_no=XVI-3 & chapter=16 & clang=en

44 Provisions of International and Regional Instruments Relevant to Protection from Child Marriage. African Child Policy Forum, 2013. Dostupné také z: <https://www.girlsnotbrides.org/wp-content/uploads/2015/03/Intl-and-Reg-Standards-for-Protection-from-Child-Marriage-By-ACPF-May-2013.pdf>

45 8. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. United Nations Treaty Collection, 1979 [cit. 2019-09-01]. Dostupné také z: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-8&chapter=4&lang=en

46 Child Marriage - Frequently Asked Questions. UNFPA [online]. 2018 [cit. 2019-08-03]. Dostupné z: <https://www.unfpa.org/child-marriage-frequently-asked-questions#is%20child%20marriage%20legal>

47 Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Rada Evropy [online]. 11. 5. 2011. Dostupné z: <https://rm.coe.int/1680462471>

48 Všeobecná deklarace lidských práv. United Nations, 2015. Dostupné také z: https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf

49 LEADS Approach To Ending Child Marriage. UNICEF [online]. 2018 [cit. 2019-07-26]. Dostupné z: https://www.unicef.org/protection/files/LEADS_Approach_to_End_Child_Marriage.pdf

50 UNFPA-UNICEF GLOBAL PROGRAMME TO ACCELERATE ACTION TO END CHILD MARRIAGE: Phase I Evaluation Summary. UNICEF, 2019. Dostupné také z: <https://www.unicef.org/sites/default/files/2019-06/GP-2019-Evaluation-Summary-English.pdf>

51 UNFPA-UNICEF GLOBAL PROGRAMME TO ACCELERATE ACTION TO END CHILD MARRIAGE: PHASE II DESIGN WORKSHOP REPORT. UNICEF, 2019. Dostupné také z: <https://www.unicef.org/sites/default/files/2019-06/GP-2019-Evaluation-Summary-English.pdf>

52 About UN Women [online]. UN Women, 2019 [cit. 2019-09-07]. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/about-us/about-un-women>

53 A brief history of the Commission on the Status of Women [online]. UN Women, 2019 [cit. 2019-09-07]. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/csw/brief-history>

54 Sustainable Development Goals. UN SDGs Knowledge Platform [online]. 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>

55 What are the Sustainable Development Goals?. UNDP [online]. 2019 [cit. 26. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

- studentsummit.cz
- summit@amo.cz
- facebook.com/studentsummit
- instagram.com/praguestudentsummit
- twitter.com/studentsummit
- youtube.com/studentsummit

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Jan Pytela

Autor je spolupracovníkem Asociace pro mezinárodní otázky a členem přípravného týmu Pražského studentského summitu.

<p>POŘADATEL</p> <p>AMO.CZ</p>	<p>GENERÁLNÍ PARTNER</p> <p>The Kellner Family Foundation</p>
<p>TOP PARTNEŘI</p> <p>Zastoupení v České republice</p> 	
<p>PARTNEŘI</p> <p>Embassy of Canada Ambassade du Canada</p> <p>UNITED NATIONS Informační centrum OSN v Praze</p> 	
<p>MEDIÁLNÍ PARTNEŘI</p> 	

Autor: Jan Pytela

Imprimatur: Eva Poláková, František Novotný

Jazyková úprava: Anna Zadražilová, Klára Kloučková,
Tereza Novotná

Sazba: Tereza Ondráčková

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXV. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2019

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz